

"Mahiyet", "hakikat", "suret" kavrmalarının anlamlarını açıklar mısınız?

MAHİYET: Bir şeyin içyüzü, aslı, esası. Bir şeyin neden ibâret olduğu, künhü, hakikati. (Mâhiyet, hakikatten daha umumdur. Hakikat, mevcudatta; mahiyet ise, hem mevcudat hem ma'dumatta müstameldir.)

SURET: Bir şeyin dış yüzü, görünüşü, yüzeyi, hadieselerin görünen tarafı gibi anlamlara gelmektedir.

On Birinci Söz'de geçen şekliyle tahlil edecek olursak: Aşağıda da görüleceği gibi, **mahiyet** için bir çok anlam ve mana sayıldığı halde **hakikat** için tek bir tanım yapılmıştır.

"Mahiyeti ise: Esmâ-i İlâhiyeye âit garâibin fihristesi, hem şuûn ve sıfât-ı İlâhiyenin bir mikyâsı, hem kâinattaki âlemlerin bir mîzanı, hem bu âlem-i kebîrin bir listesi, hem şu kâinatın bir haritası, hem şu kitâb-ı ekberin bir fezlekese, hem kudretin gizli defînelerini açacak bir anahtar külçesi, hem mevcudâta serpilen ve evkâta takılan kemâlâtının bir ahsen-i takvîmidir. İşte mahiyet-i hayatın bunlar gibi emirlerdir."

"Şimdi, hayatının *sırr-ı hakikati* şudur ki: Tecellî-i Ehadiyete, cilve-i Samediyete aynalıktır. Yani, bütün âleme tecellî eden esmânın nokta-i mihrâkiyesi hükmünde bir câmiyetle, Zât-ı Ehad-i Samede aynalıktır."

"Sureti ise: Hayatın bir kelime-i mektûbedir, kalem-i Kudretle yazılmış hikmetnümâ bir sözdür; görünüp ve işitilip, Esmâ-i Hüsnâya delâlet eder. İşte hayatının *sûreti*, bu gibi emirlerdir." (1)

ALLAH için, suret kavramı kullanılmaz. Yaraticının mahiyet ve hakikati ise bilinmez; meçhulumuzdur. Zira sınırlı bir ilimle sınırsız bir hakikat idrak edilemez.

(1) bk. [Sözler, On Birinci Söz.](#)